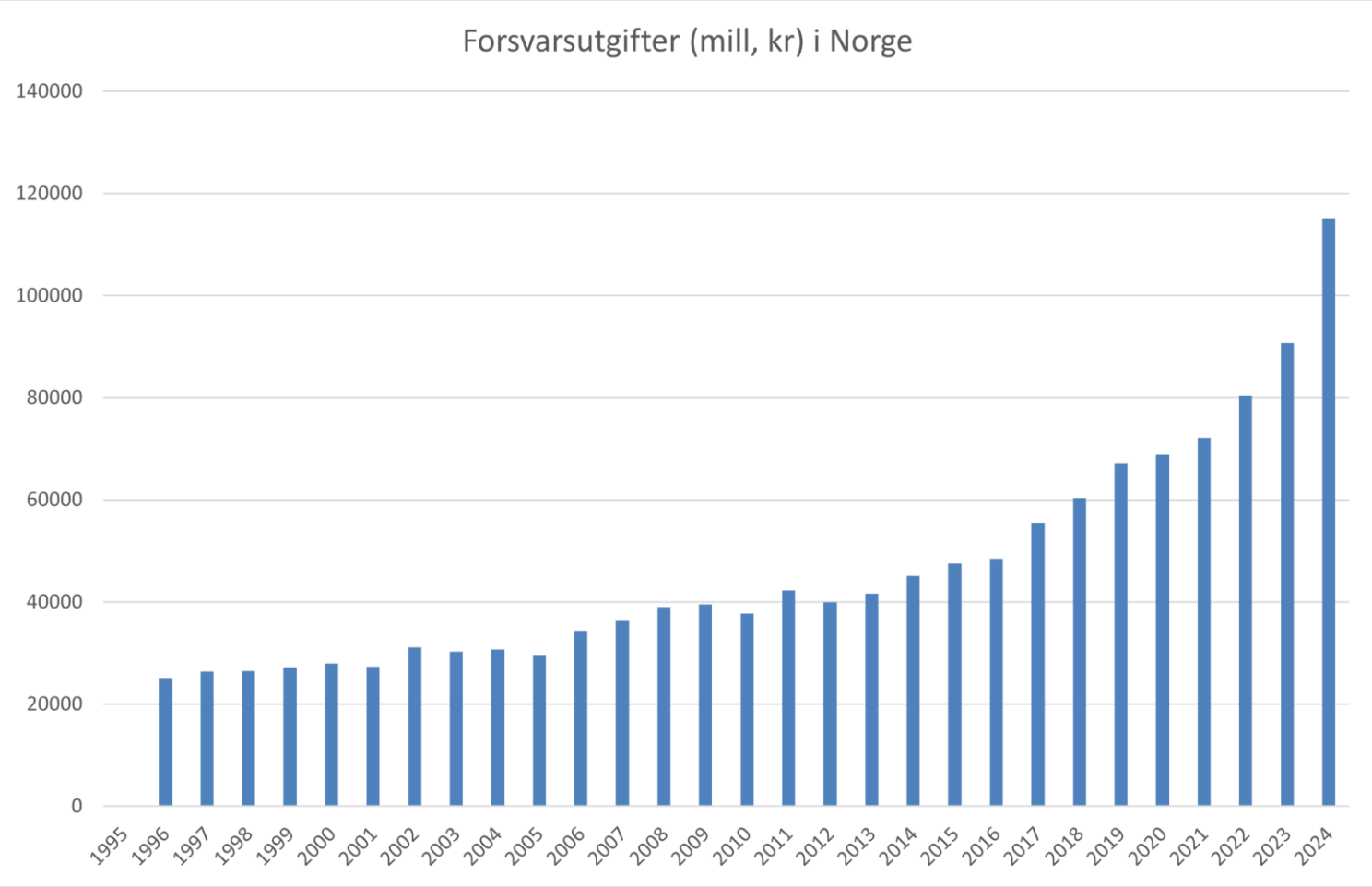
Kommentar på 2026-uttalelsen fra Rådgivende utvalg for finanspolitiske analyser

Linnea Lorentzen
Økonomisk Institutt
Universitet i Oslo

11.Februar 2026

UNIVERSITETET
I OSLO

Betydelig og rask økning i forsvarsutgiftene

Kilde: SSB, 10725: Offentlig forvaltning

Betydelig økning i forsvarsutgifter

Utvalgets hovedbudskap om økning i forsvarsmidler

- Forsvarsindustrien er mer politisk og regulert enn de fleste næringer
- Likevel gjelder de samme økonomiske prinsippene for effektiv næringspolitikk
- Økt satsing på sikkerhet og beredskap:
  - må ikke bli et påskudd for proteksjonisme
  - må ikke gi særfordeler til enkeltaktører
  - må ikke føre til utstrakt subsidiering av næringslivet

Hva bør vi være bekymret for?

- Plukking av vinnere
- Særfordeler
- Redusert kostnadskontroll
- Økt etterspørsel er ikke i seg selv en grunn for subsidier

På samme måte som for annen aktiv næringspolitikk bør man utvise varsomhet

Langtidsplan for forsvarssektoren

Tabell 6.1 Økonomiske hovedstørrelser 2025–2036

LTP-anslag i mrd. 2024-kroner	2024[1]	2025	2028	2032	2036
Investeringer	30,3	39,2	58,3	80,0	80,0
Drift	55,1	61,1	65,0	70,1	85,9
Sum	*85,3*	*100,3*	*123,3*	*150,1*	*165,9*
Endring i planrammer fra 2024-nivået[2]		15,0	37,9	64,8	80,6
Militær andel Nansen-programmet	5,5				

1 Saldert budsjett uten Nansen-programmet (Ukrainastøtten)
2 Uten nøytrale budsjettjusteringer mellom årene

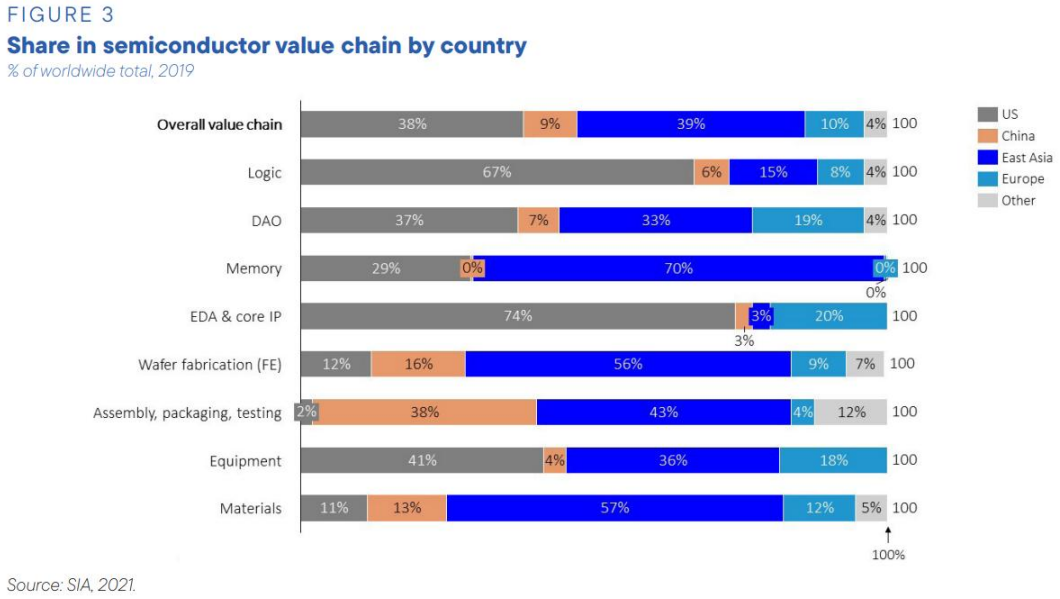
Forsvarsdepartementet. (2024). *Langtidsplan for forsvarssektoren 2025–2036: Forsvarsløftet – for Norges trygghet* (Meld. St. 11 (2023–2024)). Regjeringen.no

Trade-off: Selvstendighet vs. kostnader

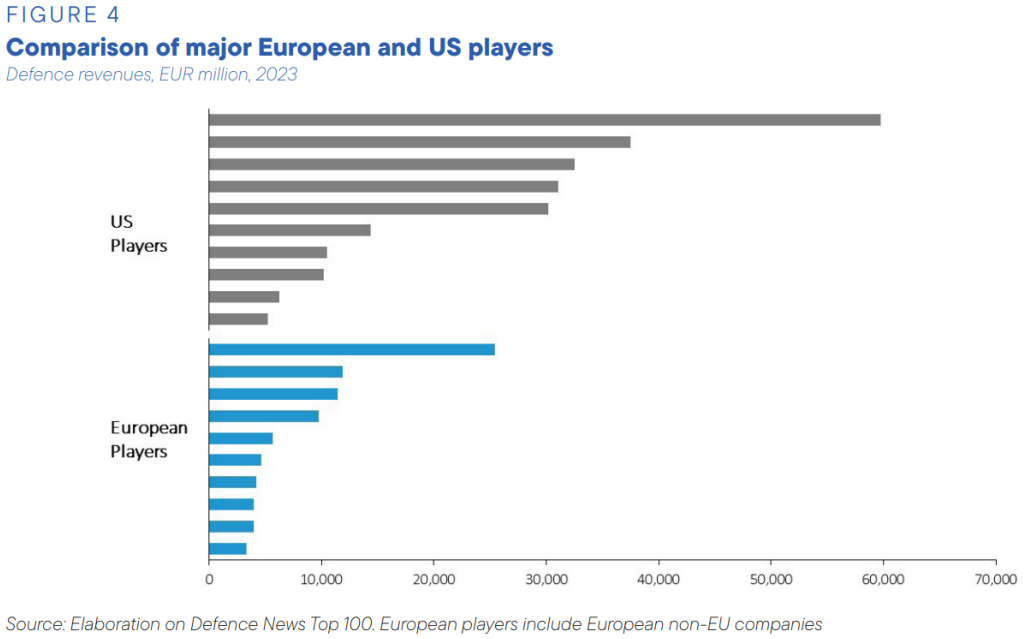
- Hva er effektiv allokering av produksjon innen forsvar og sikkerhet?
  - Selvforsynt produksjon i Norge?
  - Selvforsynt og spesialisering blant allierte?
  - Spesialisert produksjon på tvers av allierte?
- Handelsteorien lærer oss at vi bør produsere i tråd med komparative fortrinn og deretter handle fritt
  - Spesialisert produksjonen gir effektivitetsgevinster og lavere kostander
  - Innen forsvar og sikkerhet: Må ta inn over oss at vi trenger venner og allianser
  - Gjør spesialisering og internasjonale forsyningskjeder oss sårbare for en mulig situasjon der internasjonal handel bryter ned?
- Draghi-rapporten argumenterer for at europeisk koordinering er essensielt! Draghi (2024)
  - Virker nødvendig å koordinere med allierte
    - Fragmentert forsvar gir mindre stordriftsfordeler
    - Fragmentert forsvar gir problemer ved mangel av standardiseringer
  - Spesialisering innenfor allierte?

Europa er både avhengig og har fragmentert forsvar

Europa er avhengig av andre økonomier

Europeisk forsvar er fragmentert

Kilde: Draghi, M. (2024). *The future of European competitiveness—A competitiveness strategy for Europe*. Europakommisjonen.

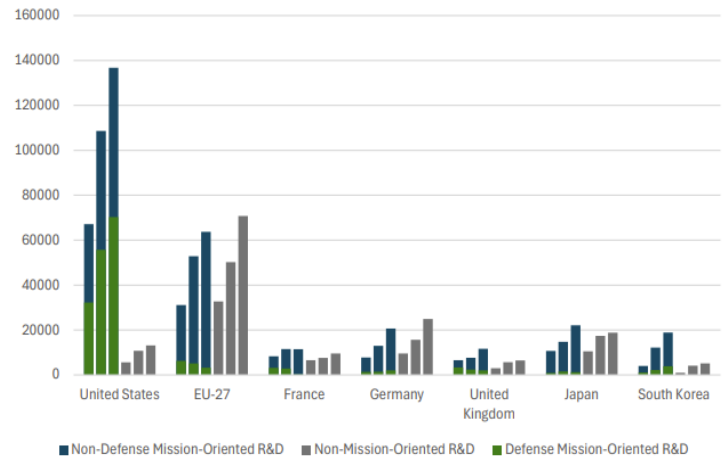
Den europeiske forsvarsindustrien lider ikke bare under lavere forsvarsbudsjetter, men også under manglende fokus på teknologisk utvikling Draghi (2024)

- Sammenliknet med USA har europeisk forsvarsindustri hatt lavere etterspørsel og mindre kostnader knyttet til FoU
- Forsvar karakteriseres med disruptiv innovasjon: Gir taktisk forsprang
- Fremtidens forsvarssystemer vil kreve massive investeringer i forskning og utvikling (FoU) som overstiger kapasiteten til enkeltstående EU-medlemsstater

Kilde: Draghi, M. (2024). *The future of European competitiveness—A competitiveness strategy for Europe*. Europakommisjonen.

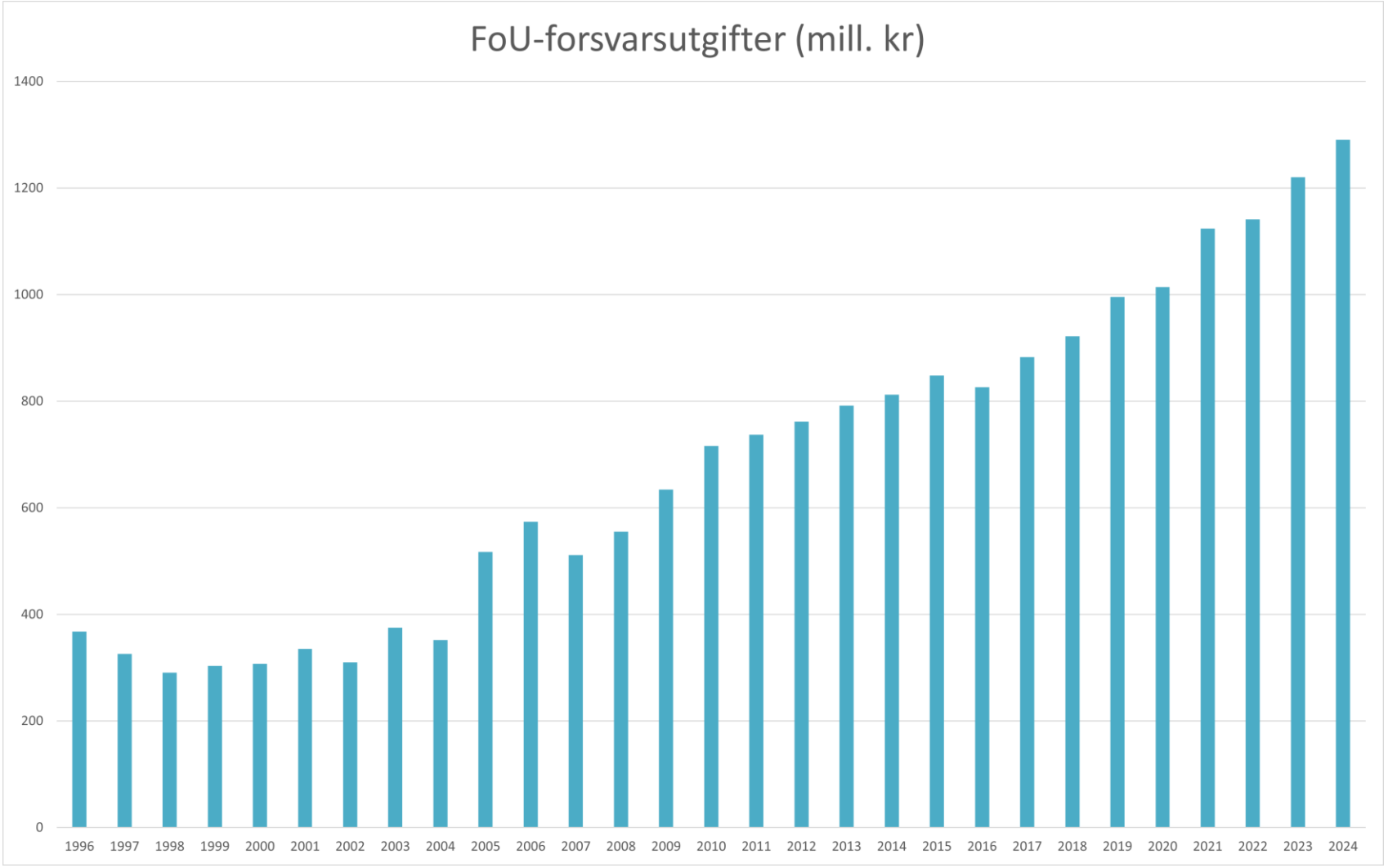
KIEL REPORT NO. 2 | FEBRUARY 2025

Figure 4: Public research and development spending by country, year, and category

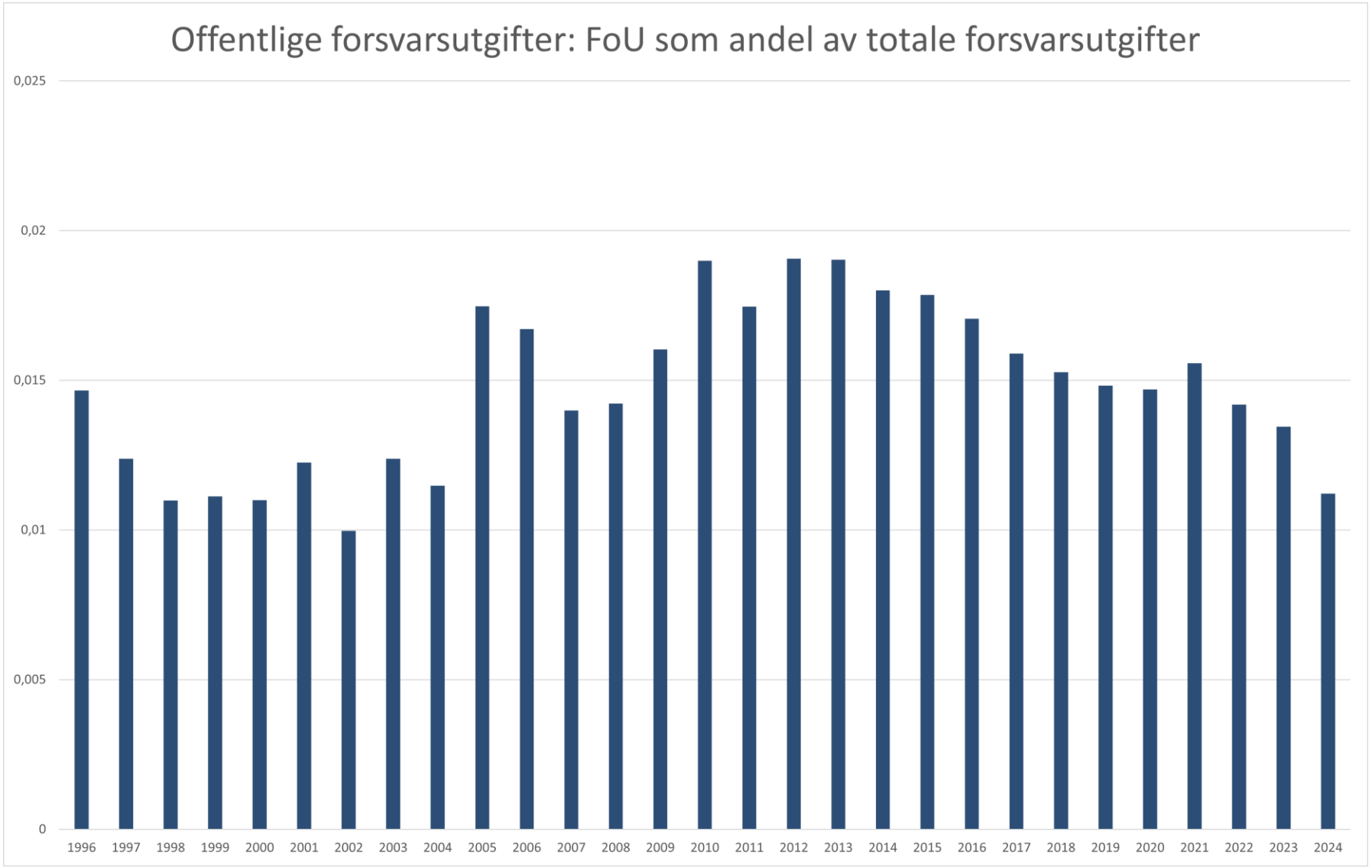

Note: The figure shows public spending on research and development in millions of US dollars, normalized to 2019 prices (at purchasing power parity). The bars are for the years 2000, 2010, and 2019 from left to right and are separated into mission-oriented (colored bars) and non-directed (gray bars) research. The mission-oriented research spending is separated into defense-related (green) and non-defense (gray).
Source: Own calculation and presentation.

Izetzki, E. (2025). *Guns and growth: The economic consequences of defense buildups* (Kiel Working Paper No. 311212). Kiel Institute for the World Economy.

Kilde: SSB, 10725: Offentlig forvaltning

Kilde: SSB, 10725: Offentlig forvaltning

Spillovers fra FoU innvesteringer innen forsvarssektoren

- Mange banebrytende teknologier har militært opphav: internett, GPS, jetmotorer
  - Trolig gevinster langt utenfor forsvarssektoren

- Moretti, Steinwender,Van Reenen (Restat 2025): The Intellectual Spoils of War? Defense R&D, Productivity and International Spillovers
  - Hva er effekten av offentlig finansiert FoU på privatfinansiert FoU?
  - Finner sterke «crowding-in» effekter både på tvers av OECD land og innad i Frankrike
  - Økt offentlig finansiering av FoU, drevet av endringer i forventet forsvars-FoU, fører til en betydelig økning i private FoU-investeringer.
    - Deres beregninger etter analysen av alle OECD-land viser at en økning på 10 % i forsvars-FoU, gir en 4 % økning i privat FoU
    - Anslår at dersom Frankrike økte sin forsvarsrelaterte forskning og utvikling (FoU) som andel av BNP til samme nivå som USA (som riktignok er en stor økning), ville privat FoU i Frankrike øke med 8,7 %

Table 2

Innovation Policy Toolkit

Policy	*Quality of evidence (1)*	*Conclusiveness of evidence (2)*	*Net benefit (3)*	*Time frame (4)*	*Effect on inequality (5)*
Direct R&D grants	Medium	Medium	💡💡	Medium run	↑
R&D tax credits	High	High	💡💡💡	Short run	↑
Patent box	Medium	Medium	Negative	NA	↑
Skilled immigration	High	High	💡💡💡	Short to medium run	↓
Universities: incentives	Medium	Low	💡	Medium run	↑
Universities: STEM supply	Medium	Medium	💡💡	Long run	↓
Trade and competition	High	Medium	💡💡💡	Medium run	↑
Intellectual property reform	Medium	Low	Unknown	Medium run	Unknown
Mission-oriented policies	Low	Low	💡	Medium run	Unknown

Source: The authors.

Notes: This is our highly subjective reading of the evidence. Column 1 reflects a mixture of the number of studies and the quality of the research design. Column 2 indicates whether the existing evidence delivers any firm policy conclusions. Column 3 is our assessment of the magnitude of the benefits minus the costs (assuming these are positive). Column 4 delineates whether the main benefits (if there are any) are likely to be seen in the short run (roughly, the next three to four years) or in the longer run (roughly ten years or more); NA means not applicable. Column 5 lists the likely effect on inequality.

Bloom, N., Van Reenen, J., & Williams, H. (2019). A Toolkit of Policies to Promote Innovation. *Journal of Economic Perspectives*, 33(3), 163-184. doi.org